

ÚČETNICTVÍ PRO FÚZE A JEHO PROBLÉMY¹

Accounting for mergers and its problems

Hana Vomáčková

Fenoménem právního spojování podniků v posledních letech jsou fúze včetně přeshraničních fúzí. Na rozdíl od jiných právních forem spojování podniků jde při fúzích fakticky o sloučení nebo splynutí dvou či více právně samostatných jednotek - společností. U přeshraničních fúzí se spojované společnosti vyznačují tím, že alespoň jedna má sídlo v jiném členském státě EU než ostatní zúčastněné společnosti. Nástupnická společnost může mít sídlo v kterémkoli státě EU.

Výchozí iniciativa pro sjednocování konceptů národních i přeshraničních fúzí má být ve směrnicích Evropského parlamentu a Rady ES, zejména ve směrnici č. 2005/56 ze dne 26.10. 2005 o přeshraničních fúzích kapitálových společností. Členské státy EU měly povinnost zařadit tuto směrnici do národního obchodního práva, a to do 15. 12. 2005. Cílem směrnice bylo bezpochyby podpořit a regulovat fúze mezi společnostmi z různých členských států EU a současně tím podpořit koncentraci právní a ekonomické moci v rámci EU. V ČR byla tato směrnice promítnuta do zákona číslo 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev k 1. 7. 2008. Chystaná novela zákona 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev je inspirovaná novelami směrnic Evropského parlamentu a Rady EU, zejména Směrnice 2009/109/ES ze dne 16. září 2009, kterou se mění směrnice Rady 77/91/EHS, 78/855/EHS, 82/891/EHS a směrnice 3005/56/ES, pokud jde o požadavky na předkládání zpráv a na dokumentaci v případě fúzí a rozdělování obchodních společností a družstev, a to především příhraničních, a má prohloubit výše zmíněnou koncepční jednotu.

Celý problém výrazně vykrytalizoval v praxi v posledních letech při realizaci přeshraničních fúzí tím, že členské státy EU nechápou řadu ustanovení směrnic Evropského parlamentu a Rady shodně, jako např. otázku rozhodného dne, otázku tzv. konečných účetních závěrek, otázku přeceňování obchodního jmění apod. Často svá pojetí váží na dosavadní zvyklosti ve své zemi. Důvody tohoto přístupu mohou být různé:

- a) jednoznačné upřednostňování právní formy před věcnou podstatou,
- b) nepochopení věcné podstaty fúzí a jiných přeměn, tj. že jde o transakce s podniky, i když formálně právně jde o transakce se společnostmi,
- c) snahy o zjednodušení věcně relativně složitého ekonomického procesu a procesu formálně právního i účetního,
- d) možná i záměr o takové zjednodušení, které by vytvářelo podmínky pro manipulaci nejen s účetními informacemi, ale hlavně s majetkem zúčastněných společností i s možností přerozdělování moci mezi společníky zúčastněných společností.

Snahu o řešení uvedených problémů představují normativní změny jak na úrovni směrnic EU, tak např. i změny v návrhu novely zákona o přeměnách. Návrh změny naší národní úpravy pak určitým způsobem sjednocuje přístup jak v přeshraničních přeměnách, tak i k přeměnám vnitrostátním. Zůstaneme pro jednoduchost u spojování podniků formou přeměn, tj. fúzí.

¹ Stať je zpracována jako jeden z výstupů výzkumného projektu Výzkumný záměr MSM, RP 6138439903

Evropská i národní úprava nadále předpokládají, že:

- a) zúčastněné společnosti dosud právně existují a jako účetní jednotky a daňové subjekty fungují podle obchodní i účetní národní právní úpravy, např. má-li dojít k přeshraniční fúzi akciové společnosti z ČR a ze Slovenské republiky, pak obě zúčastněné společnosti existují právně, účetně i daňově podle pravidel své země,
- b) konečnou a určující roli pak hraje obchodní, účetní a daňová právní úprava té členské země EU, v níž po sloučení má mít nástupnická společnost své sídlo. Např. má-li nástupnická společnost mít sídlo v České republice, bude rozhodující česká obchodní a účetní i daňová právní úprava, která platí v ČR.

Neboli původně zúčastněné společnosti existují jako právní subjekty a jako účetní jednotky podle svých národních předpisů, v naší úvaze jedna podle českých předpisů, druhá podle slovenských předpisů. Po uskutečnění fúze nástupnická společnost se řídí předpisy, které platí v členské zemi jejího sídla. Bude-li mít nástupnická společnost sídlo v Čechách, pak musí být zanikající společnost pro fúzi převedena – přizpůsobena - obchodním i účetním a také daňovým předpisům, které platí v české republice.

Teoreticky by neměly být nějaké zvláštní problémy, jestliže v EU jsou směrnice, které mají sjednocovat obchodní právo, např. směrnice k fúzím kapitálových společností (viz výše) a účetní směrnice na bázi IFRS, např. IFRS 3 Podnikové kombinace, která byla přijata Nařízením komise a Rady ES č. 1606/2002 za základ účetní úpravy pro spojování podniků, i směrnice Komise a Rady ES č. 2005/19 ES, která navázala na směrnici 90/434 EHS pro sjednocení společného evropského zdanění, tak aby se zabránilo zvýhodňování přesunem sídla společnosti do jiného členského státu EU.

Fakticky však národní úpravy v členských státech EU nejsou zcela totožné, což při přeshraničních fúzích může přinášet problémy. Některé členské státy EU zahrnují do svého právního řádu nové právní formy proto, aby se vyhnuly dodržování směrnice EU pro spojování podniků. V situaci, kdy členské státy svým způsobem aplikovaly směrnice EU o fúzích, přetrvaly nebo i nově vznikly obchodně právní, účetní a někdy i daňové problémy. V tomto kontextu vidím hlavní problémy v následujících bodech:

- stanovení rozhodného dne fúze, versus den účetních závěrek zúčastněných společností
- stanovení dne nabytí právní účinnosti fúze,
- termínová (datová) shoda či neshoda těchto dvou okamžiků,
- existence či neexistence povinnosti sestavit účetní závěrku ke dni, který předchází rozhodný den fúze,
- existence či neexistence povinnosti přecenit majetek a závazky zanikající společnosti pro spojení – konsolidaci - do zahajovací rozvahy nástupnické společnosti,
- forma zobrazení spojení společností a jejich podniků na bázi:
 - a) konsolidace účetních závěrek zúčastněných společností do zahajovací rozvahy nástupnické společnosti,
 - b) účtování o převzetí jednotlivých položek aktiv a závazků a položek vlastního kapitálu do účetnictví nástupnické společnosti.

Pro ilustraci a srovnání si připomeneme koncepci české národní obchodní a účetní úpravy pro vnitrostátní fúze podle zákona č. 125/2008 Sb., v platném znění. Ten zahrnuje koncepci, podle níž je:

- a) dohodnut rozhodný den fúze u vnitrostátních fúzí i přeshraničních fúzí do ČR tak, že tento den je fakticky na počátku celého procesu transakce fúze. Je to den, k němuž jsou k dispozici všechny finanční informace (ověřené auditorem), na jejichž základě se

zúčastnené spoločnosti môžu dohodnúť o výši a štruktúre vlastného kapitálu nástupníckej spoločnosti, tj. dohodnúť sa o podíle akcionárov na moci v nástupníckej spoločnosti a súčasne sa dohodnúť, že od tohoto dňa sa hospodárenie zúčastnených spoločností bude uznávať ako hospodárenie na účet nástupníckej spoločnosti.

- b) Kromě účetnictví dosud právně samostatných společností je třeba zajistit podmínky pro účetní zobrazení hospodárení na účet nástupníckej spoločnosti již od rozhodného dňa, tj. sestavením zahajovací rozvahy k rozhodnému dňu, ktorá fakticky predstavuje „konsolidovanou rozvalu“ zúčastnených spoločností k rozhodnému dňu.
- c) Právní účinnosť projektu fúze (v podstate smlouvy o fúzi) nastáva až registráciou fúze u rejstříkového obchodního soudu, s tím, že před podáním na příslušný rejstříkový soud má být notářem potvrzeno, že zúčastnené spoločnosti splnily všechny úkony, ktoré jsou právně požadovány. Po schválení projektu fúze valnými hromadami zúčastnených spoločností musí být návrh na zápis podán nejpozději do 12 měsíců od rozhodného dňa. Z toho plyne, že den zápisu do obchodního rejstříku není totožný s rozhodným dnem, může být od rozhodného dňa vzdálen méně, ale i více než 12 měsíců. Nabytím právní účinnosti je rovněž potvrzena platnosť rozhodného dňa, od kterého se hospodárenie zúčastnených spoločností považuje za hospodárenie na účet nástupníckej spoločnosti.

Zatím ponechám stranou problematiku oceňování, které jsme se věnovala již v jiných příspěvcích.

Zamyslíme se nad dosavadním vývojem pojetí rozhodného dňa při fúzích a nad možnými důsledky pojetí rozhodného dňa, tak jak je obsaženo v návrhu novely zákona 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev, který je připraven k projednávání v parlamentu a sněmovně ČR.

V navrhované novele českého zákona o přeměnách je rozhodný den definován takto:

„§ 10 (1) Rozhodným dnem fúze, rozdělení nebo převodu jmění na společníka se rozumí den, od něhož se jednání zanikající společnosti nebo družstva nebo zanikající společnosti nebo družstev nebo rozdělované společnosti nebo družstva považuje z účetního hlediska za jednání uskutečněná na účet nástupníckej spoločnosti nebo družstva nebo nástupníckých společností nebo družstev nebo přejímajícího společníka.“

„§ 10 (3) Rozhodný dne fúze, rozdělení nebo převodu jmění na společníka nemůže předcházet o více než 12 měsíců den, v němž bude podán návrh na zápis fúze, rozdělení nebo převodu jmění na společníka do obchodního rejstříku. Jako rozhodný dne fúze, rozdělení nebo převodu jmění na společníka může být stanoven nejpozději den zápisu fúze, rozdělení nebo převodu jmění na společníka do obchodního rejstříku.“

Jestliže dosavadní platná úprava klade rozhodný den na okamžik, na který se současně sestavuje projekt přeměny, tj. fakticky smlouva, v níž si zúčastnené jednotky dohadují o výši čistých aktiv i vlastního kapitálu, který ze zanikající společnosti či společností přechází do zahajovací rozvahy nástupníckej spoločnosti (nástupníckých společností), pak lze předpokládat, že dohoda bude vycházet z relativně objektivních informací a může být proto spravedlivá pro všechny zúčastnené strany. Vazba rozhodného dňa a dne, k němuž se vztahuje projekt přeměny, je z tohoto hlediska velmi důležitá. Vyplývá to z toho, že v projektu by měly být dohodnuty tyto záležitosti:

- (a) Jak celková výše, tak i štruktúra prechádzajúcej hodnoty vlastného kapitálu do základního kapitálu nástupníckej či nástupníckých spoločností. Dohodnutá výše základního kapitálu váže na dohodnutý poměr výměny akcií či podílů ze

zanikající společnosti za akcie nebo podíly na nástupnické či nástupnických společnostech.

- (b) Struktura dalších složek přecházejícího vlastního kapitálu. Zatím je věcí jen dohody. Dohodnutá struktura dalších složek přecházejícího vlastního kapitálu by měla záviset na charakteru věcné podstaty spojení podniků při fúzi.
- (c) Jaký charakter může mít spojení podniků při fúzích či jiných přeměnách. Zde mohou být inspirací koncepty obsažené v dřívějším IAS 22, nyní v IFRS 3:

Pokud má spojení podniků, které probíhá právní formou fúze, ve své podstatě charakter obecné koupě podniku, pak by tomu **nejlépe odpovídala struktura vlastního kapitálu: základní kapitál + emisní ážio**. Pokud by fúze ve své podstatě byla spíše jen dohodou o spojení podílů, **pak by dohodnutá struktura přecházejícího vlastního kapitálu mohla odpovídat původní struktuře vlastních kapitálů zúčastněných zanikajících společností**. V tomto okamžiku v dnešní praxi vzniká problém v souvislosti s přeceňováním majetku a závazků, přecházejících ze zanikající společnosti, na reálnou hodnotu. Rozvahová položka – fond z nového ocenění, tzv. Oceňovací rozdíl z přecenění při přeměnách - neměl zvláštní právní ošetření, a tak v duchu „co není zakázáno, je dovoleno“ byl často v projektu směřován při sestavení zahajovací rozvahy do zisku minulých let. Odtud byl jen krůček k jeho rozdělování např. na dividendy v následujících letech. Novela zákona o přeměnách chce tomuto „tunelování“ podnikové podstaty nástupnické společnosti zabránit tím, že nově zařazuje § 11c, v němž v odstavci 3 jednoznačně říká, že: „**jako zisk nebo nerozdělený zisk nelze převzít ty účetní položky vlastního kapitálu, které nemají původ v původním zisku nebo vznikly v důsledku přecenění majetku a závazků na reálnou hodnotu dle předpisů o účetnictví**“.

Vazba rozhodného dne a dne, k němuž je vázán projekt přeměny, má tedy přednost v tom, že mohou být použity pro sestavování projektu (dohody o přeměně) aktuální, objektivní, většinou i ověřené informace. Připravená dohoda ve věci poměru výměny akcií, podílů, výše základního kapitálu může být spravedlivá pro všechny zúčastněné strany (slovy obchodního práva „vhodná a odůvodněná“).

Důležitým momentem je rovněž to, že **projekt přeměny musí být vždy sestaven předem**, předem musí být stanoveny podmínky, za nichž jsou zúčastněné společnosti ochotny proces fúze realizovat. To v podstatě znamená na počátku celého procesu, v němž některé zúčastněné společnosti budou zanikat, jiné naopak vznikat. Tato skutečnost je podle mého názoru velmi důležitá, protože při vzniku či zániku společnosti by mělo být vždy dbáno na spravedlivé vypořádání, které nelze doložit jinak, než účetní závěrkou sestavenou v souladu. Proces přeměny k rozhodnému dni by vždy měl být doložen účetními závěrkami zúčastněných společností. Z toho mi vyplývá **nutnost mít provázáno datum, k němuž je sestaven projekt, s datem sestavených účetních závěrek pro vypořádání zániku a vzniku zúčastněných společností a tudíž i s datem tzv. rozhodného dne**.

Navrhované řešení tím, že rozhodný den může být nejpozději stanoven ke dni zápisu přeměny do obchodního rejstříku, vede podle mého názoru k tomu, že **bude možné oddělit rozhodný den a den, k němuž se váže projekt přeměny**, a to právě proto, že projekt musí být jak z věcných důvodů, tak z hlediska právně procesních důvodů sestaven dříve, než nejpozději ke dni zápisu přeměny do obchodního rejstříku.

Navrhovaná novela zákona o přeměnách v souvislosti s projektem přeměny přináší řadu zjednodušení. Hlavní definice projektu je v § 15. Ta stanoví, že „*projekt přeměny*

vyhotoví osoby zúčastnené na preměně. Jsou-li jimi právnické osoby, tak tuto povinnost má statutární orgán společnosti nebo družstva. Projekt musí podepsat všechny zúčastněné osoby. Dnem vyhotovení projektu je den, kdy projekt přeměny splňuje všechny náležitosti právního úkonu vyžadovaného zákonem.“

„Projekt přeměny musí být

- schválen ve stejném znění všemi společníky nebo členy osob zúčastněných na přeměně, jejich valnými hromadami nebo členskými schůzemi způsobem stanoveným tímto zákonem, pokud se takové schválení vyžaduje,
- obsahovat zákonem požadované údaje“ viz např. § 70, který obsahuje základní náležitosti projektu fúze.
- „být schválen ve znění, v jakém byl zveřejněn nebo zpřístupněn. Oprava zjevných chyb v psaní a počtech v projektu přeměny se nepovažuje za změnu jeho znění.“ Viz odst. 3 § 15 návrhu novely zákona o přeměnách.

Notářský zápis se vyžaduje, není-li projekt schvalován podle předešlého odstavce, nebo pokud se jedná o přeměnu veřejné obchodní společnosti nebo komanditní společnosti.

Nedílnou náležitostí projektu fúze (viz § 70 platného i navrhovaného zákona o přeměnách) je **rozhodný den**. V tomto kontextu není určena vazba mezi rozhodným dnem a dnem, k němuž je sestavován projekt, z čehož lze odvodit, že tato data mohou být odlišná.

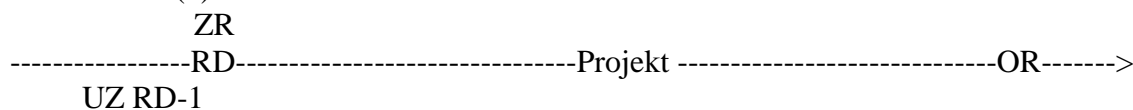
V důsledku toho je možné, aby k rozhodnému dni byly zjištěny jiné hodnoty čistých aktiv, vlastního kapitálu a jeho složek, které mají ze zanikající společnosti přecházet na společnost nástupnickou, než jsou hodnoty, které budou obsaženy v projektu.

Zásadní otázkou tedy je, jak z hlediska účetního a obchodně právního řešit tyto situace. V zásadě lze předpokládat následující varianty tohoto vztahu:

- rozhodný den předchází den, k němuž je sestaven projekt, přitom nutně je to den odlišný ode dne zápisu do obchodního rejstříku,
- rozhodný den je shodný se dnem, k němuž je sestaven projekt a není shodný s datem zápisu do obchodního rejstříku,
- rozhodný den následuje po dni, k němuž je sestaven projekt a může být až shodný se dnem zápisu do obchodního rejstříku.

Vyjádřeno graficky:²

Varianta ad (1):

Varianta ad (2)

² Použité zkratky: ZR- zahajovací rozvaha nástupnické společnosti

RD – rozhodný den

UZ RD-1 – účetní závěrka(y) ke dni, který předchází rozhodný den

OR – den zápisu přeměny do obchodního rejstříku a den nabytí právní účinnosti

Varianta ad (3)

ZR
-----Projekt-----OR=RD---->
UZ RD-1

Relativně bezproblémová z věcného hlediska je varianta ad (2), která je dána současnou právní úpravou a bude možná i podle navrhované novely zákona o přeměnách. Tato varianta bývá vnímána jako dosti pracná, protože všechny transakce zúčastněných společností od rozhodného dne do dne zápisu přeměny do obchodního rejstříku musí být promítnuty do účetnictví nástupnické společnosti (nástupnických společností) od rozhodného dne.

Varianta ad (1) může vést k tomu, že číselné hodnoty uvedené v projektu sice vycházejí z hodnot k rozhodnému dni, ale jsou do projektu upravovány o odhady. Řešení je pak jak v právní oblasti, jak budou případné rozdíly mezi dohadnými položkami – hodnotami - v projektu řešeny (např. doplatky, viz např. § 45 novely zákona o přeměnách), což se zřejmě následně promítne i do účetnictví nástupnické či nástupnických společností, a to jako transakce po rozhodném dni. Tato varianta bude zřejmě vyžadovat, aby zúčastněné společnosti vedly svá původní účetnictví až do dne zápisu do obchodního rejstříku, aby důsledky těchto transakcí pro nástupnickou či nástupnické společnosti mohly být promítnuty do zahajovací rozvahy k rozhodnému dni.

Varianta od (3), která bude zřejmě zejména u přeshraničních fúzí častá (a možná i u vnitrostátních přeměn), bude rovněž znamenat, že hodnoty uvedené v projektu budou často více nebo méně přesně určené odhady. Ty pak bude nutné zpřesňovat a opět řešit právně. Účetní řešení bude v tomto případě „jednoduché“, protože ke dni, který bude předcházet rozhodný den, tj. den zápisu přeměny do obchodního rejstříku, mohou a měly by zúčastněné společnosti sestavit účetní závěrku (konečnou účetní závěrku) a konsolidací či dekonsolidací na základě této účetní závěrky či účetních závěrek sestavit zahajovací rozvalu nástupnické společnosti. Podklady pro příslušné doplatky a vyrovnání budou vyplývat z účetnictví a účetních závěrek spojených s rozhodným dnem. Je otázkou, jak budou tyto podklady z účetnictví právně používány, zda nebudou přijata různá zjednodušující řešení, která budou umožňovat, aby příslušné rozdíly nebyly obchodně právně zvlášť řešeny. Viz např. ustanovení novely zákona o přeměnách v § 70, odst. 3), odst. 4), které připouští, že není-li poměr výměny vhodný a odůvodněný, má společník, jehož se tato skutečnost týká, právo na doplatek, ledaže by se tohoto práva vzdal.

Možnost volby rozhodného dne v různých variantách povede k různým variantám právního i účetního řešení. Může tak dojít k dalším komplikacím při praktickém řešení přeměn a také ke ztížení ověřovacích procesů, které jsou v řadě případů přímo požadovány zákonem o přeměnách, a to jak platným, tak návrhem novely (viz § 12 zákona o přeměnách).

V souvislosti s pojetím rozhodného dne pak většinou přichází v úvahu problém tzv. konečné účetní závěrky. Podle platného zákona o přeměnách je to účetní závěrka, která je sestavována zúčastněnými společnostmi ke dni, který předchází rozhodný den (viz § 11). Smysl této účetní závěrky je v tom, že poskytuje souhrnné a inventarizací ověřené informace o majetku, závazcích a podnikové podstatě zúčastněných společností a je východiskem pro konsolidaci majetku, závazků i vlastního kapitálu do zahajovací rozvahy nástupnické společnosti. Je nástrojem dokumentace rozhraničení předávané pravomoci a odpovědnosti za veškeré položky čistých aktiv předávaných ze zanikající společnosti do společnosti nástupnické a také za vyšší vlastního kapitálu, který ze zanikající společnosti přechází a spojuje se do vlastního

kapitálu nástupníckej spoločnosti (čož je obzvlášť dôležité, neboť je tím založena mocenská, ovládacia štruktúra v nástupníckej spoločnosti). Je otázka, či táto účtovná závierka, ktorá je východiskom pre konsolidáciu či dekonsolidáciu účtovných závierok zúčastnených spoločností, musí byť špeciálne označovaná, pokiaľ všeobecne v účtovníctve existujú mimoriadne alebo mezitímne účtovné závierky.

Jiným problémom konečnej účtovnej závierky či mimoriadne alebo mezitímne účtovnej závierky môže byť otázka preceňovania aktív a záväzkov. Má sa prípadné preceňovanie promítať už do týchto účtovných závierok, ktoré sú východiskom pre stanovenie hodnôt vstupujúcich do zahajovacej rozvahy? Je to vôbec otázka preceňovania obchodného jmění (majetku a záväzkov) spoločností vstupujúcich do premeny? Aké oceňovanie má uskutočniť znalec v tejto súvislosti? Vrátime-li sa k všeobecnému pohľadu na koncepciu spájania podnikov, pak nové oceňovanie je aktuálne tam, kde premena má svoju vecnú podstatu charakteru kúpy. Pokiaľ tento charakter nemá, pak není důvod k preceňování. Obchodně právní řešení, které u přeměn je chápáno jako rozhodující, z tohoto konceptu přímo nevychází. Někteří ustanovení obchodního práva zřejmě spíše intuitivně vnímají skutečnost, že většina přeměn má z věcného hlediska charakter kúpy. Ale aplikace tohoto konceptu není důsledná. Spíše umožňuje preceňovanie i tam, kde k faktickej kúpe nedochádza. Táto problematika je pripomínaná v rade článkov a není přímo predmetom tohoto príspevku.

Abstrakt

Vidíme, že právnych i účtovných koncepčných odlišností môže byť i přes sjednocovací procesy prostredníctvom aplikácie smerníc EÚ do národných úprav pomerně dost. Shrneme-li, najčastejšie to sú nejednotnosti v otázkach:

- (1) rozhodný deň, versus deň, k nemu sa vzťahuje projekt premeny a deň právnej účinnosti, t.j. deň zápisu do obchodného registra,
- (2) preceňovanie či nepreceňovanie pri fúzii, a pokiaľ je vyžadované preceňovanie, tak spôsoby jeho zobrazenia v účtovníctve dle národných pravidiel, modifikácia všeobecnej účtovnej metódy kúpy,
- (3) existencia či neexistencia povinnosti sestavovať tzv. konečnú účtovnú závierku, jejích konsolidácií sa určujú hodnoty zahajovacej rozvahy nástupníckej spoločnosti po právnom spojení podnikov zúčastnených spoločností.

Z formálneho právneho pohľadu tieto nesúlady sú prekážkami preshraničných fúzií. Je otázka, či tieto problémy riešiť. Domnívam sa, že je potreba využiť smer naznačený už v 80. rokoch minulého storočia medzinárodnými účtovnými štandardmi, t.j. vnímať fúzie vnútroštátny i preshraničné ako spájanie podnikov (business combinations) a obchodné právo i účtovné právo pre túto oblasť postaviť na spoločnom ideovom koncepte, jehož vyjadrením je v podstate všeobecná účtovná metóda kúpy.

Kľúčové slová: Fúzie, preshraničné fúzie, rozhodný deň, konečná účtovná závierka, zahajovacia rozvaha nástupníckej spoločnosti, oceňovanie pri fúziách, reálna hodnota, účtovná hodnota, fond z nového oceňovania, goodwill, oceňovací rozdiel k nabytému majetku

Summary

Despite of harmonisation processes throughout EU directives conceptual legal and accounting differences of national solutions for mergers could be very important. There shall be stated certain discrepancies in following areas:

- date of acquisition versus effective date;
- revaluation issues of mergers; in case that the revaluation is required, there shall be also stated the variants of accounting solution according to national legislature, modification of the accounting method of purchase;
- existence or nonexistence of the obligation for preparation of final financial statements from which are recognized the amounts for the open balance sheet of the new entity;

From the legal point of view there discrepancies are considered as barriers in the realization process of cross-border mergers. In 80s of 20th century international accounting standards offered another point of view, i.e. to consider intrastate and cross-border mergers as business combinations and to set up business law and accounting law on the common principle of the method of purchase for this area.

Key words: Merger, cross-border mergers, date of acquisition, special purpose financial reports, open balance sheet, measurement by merger, fair value, book value, gains of new measurement, goodwill, difference of measurement,

JEL klasifikace: M41

Použitá literatura

- [1] Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví v platném znění
- [2] Zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev
- [3] Vyhláška 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení z.č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví
- [4] Dvořák, T.: *Přeměny obchodních společností a družstev*, Praha, ASPI-Wolter Kulwer, 2008, ISBN 978-80-7357-376-8
- [5] *IFRS 3 – Podnikové kombinace z Mezinárodních standardů účetního výkaznictví (IFRS) včetně Mezinárodních účetních standardů (IAS) a interpretací k 1. lednu 2006 a 2008*, Svaz účetních a International Accounting Standards Board, IBSN: 1-904230-79-2
- [6] Pelák, J.: *Podnikové kombinace – komparační analýza*, VŠE v Praze, disertační práce, Praha, 2006
- [7] Skálová, J.: *Účetní, daňové a právní aspekty přeshraničních fúzí v Evropské Unii*, VŠE v Praze, disertační práce, Praha, 2010
- [8] Vomáčková, H.: *Účetnictví akvizicí, fúzí a jiných vlastnických transakcí*, Praha, Bova Polygon, 2009, ISBN 978-80-7273-157-2
- [9] Návrh novely zákona 125/2009 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev www.psp.cz, parlamentní tisk č. 365/0

Kontakt

Hana Vomáčková, prof., Ing., CSc., katedra finančního účetnictví a auditingu, FFÚ VŠE v Praze, nám. W. Churchilla 4, Praha, tel.: +420 224 095 176, mail: vomackov@vse.cz